

ORADEA-MARE (N.-VĂRAD)
11 decembrie st. v.
23 decembrie st. n.

Ese in fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 50.

ANUL XXX.
1894.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Nepoța lui Popa-Curcan.

(Fine.)

Si de ce, me rog? Ce are kir Iani? Nu-i om de ispravă? Nu-i creștin darnic și bun pentru cele bisericicești? Nu-ți da leturghii in toate duminicile și sărbătorile, aud?

Nu face paraclisuri la luna odată hai, ai spune! Pentru că-i chior de ochiul stâng, adecă? Chior nechior, are punga grosă, părinte! O s'ajungă și mai mare posesăr decât îi... și-o să ție pe Ruxanda ca pe puf să șciil! Și-apoi, me'n-torc și-almintrelea: Sfinția-ta ce mari isprăvi faci pe lume decă ești cu amândoi ochii teferi?

— Măre, preotésă, îți bați joc de mine, și-o să te batgiocorescă și pe tine Dumneșeu! Dă-mi bună pace, îți mai dîc odată, că nu dau blagoslovenia mea grecului, odată cu capul!

— Ba îi da-o. Și apoi Ruxanda mi-i nepoța mie și nu Sfinției-tale...

— Ba ni-i nepoța la amândoi, că Dumneșeu, — rei — ne-o legat pe amândoi unul de altul, și-ai dumatiale mie-mi sînt ai sîngelui, ca și ai mei, dtale...

Și părintele, — ca să se sfêrșescă odată sfada, — porni din casă, după ce rîndui cartea între celelalte.

In urma lui preotésa pufni și blestemă, grîind singură, până ce osteni de tot.

Năuc de cap, o luă, săracul părintele Irimia, la deal cătră vie.

Tare-i mai eră amărit sufletul și tare mult se mai trudiă cu mintea cum să mōie arțagul preoteseil! Cu vorbă blândă și cu răbdare, nu mai eră chip. Să-și iēsă din fire și să se facă sfădalnic, ba pōte să-și începă s'o croescă in latul spinării? Nu! — ar fi mîniat pe Dumneșeu... Lui, omul bisericei, nu i se cădea.

Iaca, la răscrucea a doue drumuri, că prinde-a i se ivi 'nainte Bunea.

Dăduse o raită prin pădure, in locul tătăni-seu, și-acu se 'ntorcea acasă șuerând de dragoste.

— Heliaca moș-părintele. Sărut mâna sfinției-tale, îi grăi flăcăul.

— Mulțămim, fiule.

— Da ce ești așa mahnit, sfinția-ta?

— Apoi, fiule, așa-i cu omul când incep a se legă de capul lui necasurile.

— Dat-ai de vr'o pacoste?

— Mai de-hai decăt de-o pacoste, așa tre-cătoare. Am dat de-un hău prăpăstios, tată; muierea de preotésă imi face țile tripte de când i-am grăit să-ți dau pe nepoța-sa. Nul și nul ea vré s'o dee după grecul...

— După grecul? Aud? Cel pesemne nu

i-a ajuns sfânta de pisăgělă ce i-am tras mai acu vr'o săptămână?

— Iaca taci, Buneo tată, dta ai tost cu trântéla? Dumneșeu ierte-me, fiule, da uite, bine i-ai făcut țapului, că tare-i riios, blăstematul!

— Las' că-l mai descânt, părinte, decă tot nu i-o trecut de căpiere. Că uite, cu Ruxanda i-am jucat renghiu.

D. BOLINTINEANU.

Și Bunea-i povestii...

— Veđi dta, diavolița de fată?!.. rise părintele cu haz.

— Acú, uite ce, sfinția-ta; mie mi-o șoptit Ruc-sanda de tónele și de îndărătnicia mam' preotesei. A-tuncea iaca cum m'am invoit cu Ruxanda: să fugim améndoii la alde tátuca acasă, și...

— Ba nu fiule, asta nu se póte, că-i păcat. Și decă s'o cam luat așa obiceiul la purtare, nu-i pricină să faci și dta la fel. Lasă, Buneo taică, in chip cinstit să ve blagoslovesc și să ve sărut cununiiile.

— Da nu-i fac nimic Ruxandei, părinte, c'o duc la alde tátuca și mămuca, flóre curată cum îi...

— Măre, fiule, fata furată, tot furată rămâne in ochii satului și de batjocură nu vreu să me fac...

— Eu oi furá-o și fără voia sfinției-tale. Ce? vrei să așteptăm un véc? Nu-i chip cu firea dragostei, părinte, ce stai acolo de grăescil

— Nu me face, Buneo, că pui pază pe Ruc-sanda...

— Ba n'o s'o faci părinte, că decă-i vorba, tot omul are câte-un păcat la tinerete... Mie-mi plac privighiătorile ca Ruxanda, sfinției-tale curcanii...

Părintele Irimia se făcú galben in flórea bostanului și câtă mahnit și umilit la Bunea.

Bunea porni ochii in jos, cu părere de reu, că numai in focul ciudei, grăise o vorbă de mult uitată de părintele Irimia.

— Iértă-me, moș-părinte Irimio, se rugă flăcăul... Omul, la necaz, e reu de multe ori... Da sfinția-ta blagoslovesc-me și me iértă...

— Hei, fiule, — oftă bietul Părintele, când s'ar gândí omul pururea la ce-o să spuie, n'ar mai greși, și greșéla-i a firei omenesci...

— Care vra să dăcă... s'o fur...

— Dumneđu se se indure, fiule...

Și părintele porni la deal și mai încărcat de obidă...

Nul lumea nu-i iértă o greșéla din tinerete, dintr'o clipă de ameteála...

Veđi cum furá vinul mințile omului?

V

Tare cu multă grijă și obidă făcú ochi a doua și diminéță, părintele Irimia.

Nici nu-i fusese somnul cum se cade, nici nu putuse dormi mai multisor dinspre diuá, căci i se părú c'aude glasul preotesei... I se inchipuía c'o vede cum își frânge mânilé și cum cată pe Ruxanda...

Sári din pat, că par' că-i bătea preotésa in feréstă...

Se uită, nimeni... și pace.

Dup'o clipă, in care se' desmeticí, iacă Ruxanda pe usă c'un șervețel in mână.

La chip s'arátá mahnită, fata, și par' că in nedumerire și neodihnă.

— Șcii ce-am visat, Ruxando tată? incepú părintele, ca s'o cerce, se făcea că par' că te furase hoțul de Bunea... Și tare eram mahnit și par' că satul tot își bătea joc de bétrânețile mele... Dómne urít vis...

Ruxanda remăsese infiptă in mijlocul odăiei.

De unde șciea părintele?

Șciuse, ori Dumneđu i-arátase in vis ceerá să se întemple in chiar nóptea care trecuse?

Decă șciuse părintele, de ce n'o oprise, decă erá să fie de rușinea satului?

Veđi? la asta nu se gândise.

Atunci, cum de fug celelalte fete și nu-i rușine că pe urmă se cunună și trăesc in cinstea satului?

Ruxanda, mai să plângă, puse șervețul la căpé-téiul părintelui, și eși repede, fără să grăiescă.

— S'o întemplat ceva, dar ce focul s'o întemplat? gândi părintele; se imbracă fuga și porni de-acasă, fără să dee ochi cu preotésa. Abiá făcú vr'o dece pași, când iacă-i eși inainte de după gardul ogrăđi, Brănică pădurarul, foc de inciudat.

— La sfinția-ta veniam, părinte Irimio, că mare foc îi pe sufletul meu...

— Ce ții s'o întemplat, fiule, — óre nu cumva ții-o ars coșarele?

— Coșare nu mi-o ars, ce ríioșa de capră mi-o ars inima, sári-i-ar și dreptu, ierte-me Dumneđu! Că uite, cum e lucru: inchipuíti decă s'o mai auđit pe fața pământului... Auđi! Ficioru-meu să fure din grăul grecului din acel an, par' c'ar fi calicit tat'su și-ar fi fost hoț ném de némul lui!... Ofl mi-o făcut-o el, grecul, mai bócănă decât tóte pân' acuma, că decând o venit pe-aici, mereu me sicăe unde nu me 'nvoiesc la densus; — da lasá mi-o veni el și mie apa la móră, Dómne.

Și decă resuflă o lécă, Brănică grăi la vale:

— Și cum îți spun, sfinția-ta, ne-apucaseu aserá, cam printr'amurg, să ne vedem de ale gurei. Iaca ne pomenim din senin, din cer albastru, cu zapciu, cu přemaru și cu vr'o patru ênși cu puști in mână. Brel ce-i asta? Ce erá, părinte, decât că grecu, pismașu, pârise pe Bunea, pe ficioru-meu, că-i furase gráu și că avea martori nuș' pe cine din ograda lui... Și nici una, nici doue, mi-l inhață pe Bunea și mi-l duc la přemarle de-l inhid... Erá s'alerg de-aserá la sfinția-ta, dar până să viu, luminile se stinseserá tóte. Ađi ci-c'o să-l judece și să intrebe pe martori. Auđi? ficioru-meu tálhar! Poc-ni-l'ar tóte relele din lumel! Și asta, pentru că țapu năsuiește la Ruxanda sfinției-tale. Alérgă sfinția-ta, dá fuga și grăește cu cel zapciu și spune-i ce flăcău e ficioru-meu...

— De las' că-l șcie-o lume, fiule, nu te perde cu firea. Hai cu mine la přimărie... și punem noi botniță țapului dec'o turbat, ticălosul!

Vestea se răspândise 'n sat și țerani se strinseserá la přimărie, vorba ceea, cu cățel cu purcel?

Bunea hoț?

Și așteptau pe subprefect să-i spuie că erá năpaste pe capul lui Bunea și pără nedréptă a grecului.

Ce? ori nu-l cunoșceau, ei toți, pe posesáru cu care-și máncau amarul?

In vremea asta preotésa, cu brațele in șolduri, dojenia pe Ruxanda.

— Nal mai umble-ți inima și ochii după tálharul de ficior al pădurarului! Așá-i că l'o prins kir lani cu mătá 'n sac?

Ruxanda pururea ascultase pe preotésá fără să-i arate vr'o mutrá de supérare, fără să-i dăcă o vorbuliță macar de rěsvratire.

Acuma, n'o mai rábdá inima:

— Pai o fi; mătusićá; las' că șcie satul cine-i kir lani grecu și-o să spuie el; moș-părintele, că de ce grecu a pârít pe Bunea, lasá!

— Ia te uite, me rog, cutra de fată, cum grăieșce! Lipsești din fața mea, că te pocnesc, impelițat-ol!

— N'o furat Bunea, nul strigá Ruxanda in ciuda preotesei, și eși fuga, că preotésa se și repedișe la ea.

Géba grăi părintele Irimia cu zapciu, géba sátenii toți intr'un glas stárúiră pentru Bunea că Dómne fe-

reșce nu eră necinstit, — zapciú, dormise la posesăr și-și astupase bine urechile cu câțiva rotundori cu zimți.

După mărturisirea a doi argați, zapciú vede bine că Bunea eră hoțul, că Bunea eră un ticălos și jumătate.

Iar pentru că sătenii făceau gură, se răstii la ei să se ducă pe-acasă, că de unde nu, îi părășce la târg de răsvărire împotriva legii...

— Gândeșce-te la Dumneđen, fiule, grăi părintele Irimia, că faci un păcat...

— Cine-mi vorbeșce mie de păcat? Aud? dișe cu obrăznicie zapciú, răsturnându-se pe spatele scaunului, Popa-Curcan, hai? Ia ascultă kir Iani, da niscai-va curcani nu-ți lipsesc?...

— Oh! ohil cucóne, răspune grecul cu temerea prea plecată, sfinția-sa este părinte sufletesc de ispravă... De-așea o sa me leg cu părintele prin cununia cu nepoțica dimiasale...

— Așá? ríse zapciú... Să me poștești la nuntă și pe mine, părinte...

Dar părintele eșise de mult, mahnit...

Iar de păcatul din tinerețe, i se pomeniá!...

Până și la zapciú ajunsese...

Dómne, cât de frumos este să nu aibă omul pėta pe frunte, și mai ales când trebuie să sfātuescă pe alții a nu păcātufl...

Cum să scape pe Bunea acuma?

Mergea cu capul plecat, când iaca se audichemat.

Cin eră?

Chiar boierul locului, dómne Neculaiu Cuculea, care se indurase mai mult de război decât de cădere în posesie fășia de pământ care nu avea în moșia cea mare.

Și-acum, uite de ce comedii s'apucá ríea dracului.

Décá vorbiră părintele și cu boieriu de pára lui kir Iani, dișe boierul părintelui:

— Lasă, sfinția-ta, că scap lumea dela anul, de liftă, și uite, pentru că mi-o spus Brănică, pădurarul meu, cum și ce fel e pricina lucrului, oi luá fășia de pământ, și-oi da-o în posesie lui Bunea, ca să-l ridic pe băet, că-l știu harnic și cuminto.

— Dumneđen să-ți dee sănătate și viéță lungă, cucóne Neculai, că puurea ai stat în ajutor celui obișduid de noroc și de ómeni.

— Ba încă l'oi și cununá pe hoțomanul, cu nepoțica sfinției-tale... ríse cu bunătate cuconul Neculai.

Părintele Irimia prinse-a se înseniná și tare-i mai eră inima veselă acuma.

Când vėđu zapciú pe cuconul Neculai, unde se sculá fuga în picioare uluit; iar grecul se făcú roș-vėnėt.

— Da cum ai judecat pe nedrept, zapciúle, pricina lui Bunea? aud? Apoi de asta îți plăteșce stăpănirea? aud? Las' că me duc eu mâne la târg și spun eu prefectului.

— Sărut mâna, cucóne Neculai, acú vėd eu că m'o rėtăcit Iani, posesărul dvóstră... Me iertați, sărut mâna, și nu me nenorociți, că am o casă de copii...

— Iar dta, greceule, să faci bine să-ți strīgi ca-trafusele și dela Sf. Dumitru să-ți cauți în altă parte norocul, decá s'or mai gasi indurători ca mine să dee pâne unui pėcătoș...

— Ma, boierule... sărut munile și pițorele,...

— Lasă, lasă... sărutați, ca să aveți unde mușcă când ve cuprindeți... Ve cunosc eu cine-mi súnțeți!

Preotėsa, când vėđu pe părintele că vine cu boierul Cuculea, — cinste ne mai pomunită, — și cu Bu-

nea, — veđi hoțul? scăpase! — nu știu cum să le esă mai repede intru intimpinare.

Cununia lui Bunea și-a Ruxandei se hotărt atunci cu bucurie și cu pace.

Preotėsa aruncă paftalele în fundul lăđii din chiar ăiaua aceea.

Ruxanda, când fu să esă Bunea, după cuconul Neculai, îi șopti, după ce-l strínse de degetul cel mic:

— Șcieam eu bine, bădică Buneo, că nu erai hoț, după cum lătrase cănele cel chior.

RADULESCU-NIGER.

Căntece și plângeri!

Greani în fuga mare și tot mai rar me lasă
Nėcasurile vieții ca să-mi petrec cu voi,
Plăceri din vremi trecute, când me 'nchideam în casă
Și stam cu-amele gânduri cu nopți, de cap la mėsă,
Uitând că sânt pe lume nėcasuri și nevoi.

Neodihnit din fire, de nu me prindea locul,
Sburam cu 'nchipuirea prin sferele cereșci
Și-mi făuriam din doruri și din gândiri norocul
Și me jucam cu apa și me jucam cu focul,
Primejdiosă-i viéța când nu șcii să-o pornești.

Ce-aveam eu că trec ómeni în jos și 'n sus prin lume
Și ce-mi pásá de astăđi, de mâne și de ieri
Și luptele vieții le socotiam că-s glume —
Vai! astăđi tot nėcasul îl știu nume pe nume
Și știu că nu-i o clipă lipsită de dureri.

O luptă grea și-amară pe lume o apesă,
Fómea đilei de mâne, fiorul crudei morți
Și uíți și bucuria din lume și de-acasă,
Că mâne-ți ieu tiranii și pânea de pe mėsă,
Căltiunul din picioare și haină ce o porți.

Ađi vėd impregiurimea cu o privire clară
Și-a altor neajunsuri me umplu de fior,
Prin ăiaú și prin nópte pėtrunde-un pláns de-afară,
Ascult sdrobot cu totul de jalea lui amară,
Că-i plánsul desperării sėrmanului popor.

Coppii plâng pe vatră desculți și goli ca napul
Și frigul dá návală prin horn și prin feretși,
Dar ce feretși — că n'are la casa lui săracul
Nici zdrențe să le-astupe, de nu-și va pune capul;
Păduri mai sânt destule, dar tóte sânt domnești.

Din đori chemat la curte, rădici și duci din șură
O sută și o mie de saci pe umeri duci
Și când te 'ntorci acasă tu n'ai o sfărmitură
Și-ai tei decând așteptá să-aduci o bucatură
Și strīgi din pumni și nu șcii de ce să te apuci.

Și ești preot la-acestea făpturi nenorocite
Și-ai împărți cu dėsșii prescura din altar
Și sfințele odășdii și stranele 'nvechite,
Privești la cer cu lacrimi și buze 'nmărmurite —
Cui să predici speranță și cui să implori dar?

Vai! uit atunci de tóte plăcerile din viéță
Și 'n creri-mi sbóră-un căntec amar, necunoscut,
Sėlbatic ca pustiul, de sufletu-mi inghiață,
Că vėd atâtea lipsuri și-amaruri față 'n față
Și plâng amara-i sórte, dar nu pot să-i ajut!

V. B. MUNTENESCU.

Din munții Bucovinei.

Un cioban din Argel. Vatra Moldoviței. Vama. O panoramă frumoasă.

VII

Gin Argel întâlni pe un păcurariu (cioban) român cu numele Dumitră Turtă:

«De unde ești, păcurare?» îl întrebai eu.

El: De peste munți din Brodina, domnule!

Eu: Trăești pe-aice, séu ești numai cu trecerea?

El: Sânt numai cu trecerea și merg la Câmpulung ca marture la un proces, bată-l'ar Naiba.

Eu: Ce ómeni se află prin Brodina, Români séu Huțani?

El: Mai cu sémă Huțani, Români puțini cu deosebire véra cu vitele.

De óră-ce păcurariul făcea aceeaș cale, îl luai în trăsură cu mine și bodogănimăm multe despre ale munților până ce sosirăm înderept la Rușii Moldoviței.

Intre altele îmi împărtăși acel Dumitru Turtă, că iérna ia parte ca pușcaș la vênătóre și ca vênător îmi povestí o multime de pătărănfi. Eu, căruia îi sânt cunoscute minunățiile vênătorilor cu privire la vitejia lor ales față cu urșii, îl ascultai cu atențiune, inse nu prea credeam in cele înșirate. Totuș una din pătaniile sale las să urmeze aice:

«Me aflam între hăitași (mânători, alărmători de fiere la vênat) ca băetan de vr'o 19 ani, — díse el, — și erá timp de iérná. In de sérá me rătăcii de ceialalți hăitași. Causa rătăcirii mele a fost un jder (Edelmarder. Autorul), pe care îl zărisem, cum se véri într'o șorbură.

Mult me necăjfi să-l scot din gaura vechiului arbore, inse nu se putú. Iată că inserase. Larma hăitașilor se mai audiá numai ca un rêsunset neințeles in depártare și in sfêrșit amuți de tot. Horhăind incóce și incolo prin pădure, nu șcieam, încátro să apuc, ca să es la drum. Dela un timp am dat peste-o prilucă. In priluca aceea se aflá și un stog de fên.

«Bucuria mea, că aflai stogul, nu erá próstă. In intunerecul nopții me acătărâi pe stog, îmi scormonfi un culcuș adânc pe vérful stogului și făcându-mi cruce me ascunsei in pătulă. Intr'un târđíu simțfi un sgomot, care din ce in ce se tot apropiá mai mult de stog. In urmă larma devenise mai hotărítă, ea părea a fi un hărăit de căni. Me ridicai puțin să véd, ce-i. Erá vr'o cincí dihăanii de lupi, cari îl goniá pe-un urs. De spaimă și de grózá me ingropai in fên încá mai afund.

«Índată ce-ajunse ursul la stogul meu, se acătără pe stog, pe când dróia de lupi rêmase jos. Ursul începú a-și bate joc de lupi din vérful stogului și iată cum: El luá pale de fên din stog. le făcea boțuri (globuri) și aruncá in lupi cu ele. Lupii hărățiți astfel apucá fênul și-l crâmpoțiá in fărime cu gura și labele.

«Aruncând ursul fênul astfel, ajunse in urmă la mine; căci când apucase cea din urmă pală, me rânise greu pe spate cu ghiarále. Semnul sgărieturii îl am și astăđi. Décă voești, domnule, țí-l pot arátá. Védënd deci că primejdia e mare, îmi luai inima 'n dinți și-l impinsei pe urs jos de pe stog. Lupii îl luară de nou in gónă și așa am scăpat tэфér».

Cu acésta își mântú păcurariul istoria. Eu îl credeam și nici prea. Sgărietura de pe spate își putea avea originea într'o causă mai prosaică.

Intr'aceea ajunsesem îndérét in Rușii Moldoviței.

Eu rêmăsei la părintele Cocărlă, iară păcurarul își prurmă drumul seu mai departe.

A doua đí intors in Vatra Moldoviței incepui a cugetá și la plecarea mea spre Sucévă, totuș mai petrecui o đí pe loc. Dimpună cu părintele Dimitrovici visitarăm șcóla din sat și pe dl invětător A. Constantinovici, conducătorul școlii. Dómna Constantinovici e de origine grécă din Brăila. Conversând cu domnia ei despre Brăila și Galați, cu deosebire despre viéta din porturile acelor orașe române, iscodirăm că acea tineră dómná e și musicală. La rugămintea noastră ne-a delectat dnea ei cu câteva cântece frumoșe atât după cuprins, cât și după felul cum le-a intonat dna Constantinovici. Mie îmi plăcú mai vértos cântecul mărinarilor.

Stațiunea din urmă a escursiunilor mele a fost Vama. Despre acésta mare comună din munți am vorbit mai pe larg altă dată. Petrecënd inse și de astă dată puțin timp in sinul ei, me interesai de numele unor locuri din impregiurimi.

Intr'o đí sufi dimpună cu părintele Emilian Dan preot din loc, o nălțime din nord-ostul comunei amințite. De-acolo ni se deschidea o privire minunată asupra regiunilor Vămii.

Spre sud-vest dela regiunea Miclăușă, spre nord Bărbușca, d-oc muntele Run-cul Focșei, muntii noi Priluca Florii. Spre rêsărit uovei provin dealurile R»

st pe țermul drept al Mol. Zăvoitul, mai incolo muntele și muntele «Buzeul» fără alt epitet, ambele se intinde regiunea numită Sălăt. «Sălătruc» provina și prin alte teritorii din unți. In fine pėriul Sălătruc.

Cu acésta îmi incheiu descrierea escursiunilor mele din anul 1891.

Sucéva, in 20 septembrie 1894.

V. BUMBAC.

In colț.

(După natură.)

Sărac, cu tristă 'nfățisare
Și spriginit pe un toiag,
Un véc întreg purtá 'n spinare
Sěrmanul gărbovit moșniag.

Pe lângă el trecënd odată
Și neavënd a-l miluí,
Gândii, cu inima 'ntristată:
Ca mine și-alții căți n'or fi!

In colțul stradei l'am védut
Cerșind la orce trecător,
Dar intr'o đí a dispărut
Nenorocitul cerșitor.

De-atunci, in colț la locul seu,
Când trec, me uit cercetător
Și-mi đic: se vede Dumneđu
A miluit pe cerșitor!...

PETRU VULCAN.

Femeia este raiul ochilor, iadul sufletului și ruina busunarului.

Fată din Salzburg.

Ausonii in Italia, Ausonii in Dacia

II. Ausonii in Dacia.

c) Și alți scriitori din aceeaș epocă și din timpii mai târziu, pe Romani i-au numit: Ausoni.

Prudentie Aurelie (350—+410 d. Cr.) dice: Dorisc înaintea ușei martirului Brut a slobođi în jos fascele și a aplică lui Cristos securea ausonică¹.

Laurentius Lydos Ioannes a scris pe la 511—522 d. Cr. «Pe Ausoni, asemenea pe Latini, de și le-au ăis Itali, pentru origine — îi însoțeșce cu Grecii.² — Eusthatie arhiepiscopul Thesaloniceia a scris pe la 1180 d. Cr. «Ausoni se ăic aceia, cari mai întieu au domnit în Roma³. Dar date de aceste avem multe la Ephraemie monach și istoric bizantin și și-a încheat opul în limba grecă la an. 1261 d. Ch. Într'alte: Traian a ocupat corona și sceptrul Ausonilor⁴. Ici colea foloseșce și numele roman⁵ și în seculii mai din urmă ai imperiului roman dela răsărit, după ce dinastiele prin creștinism s'au grecisat și în sensul strâns, Grecii au ajuns de a domină imperiul roman dela răsărit, — pe fidii și obraznicii de Greci, își denegă originea și ei pe sine se numesc și Ausoni și Romani, ca să domnescă în numele imperiului roman, — iară pe adevărații Ausoni séu Romani, i-au numit: Valachi. Dar — se face și lumină!

Din tôte cele ăise din partea I și a II-a, se vede apriat, că sub Ausoni s'au înțeles numai Romanii; că Priscu Rhetor la 448 d. Cr. în Dacia a aflat Ausoni, că Ausonii erau poporul roman respective romanii rustici, țărani și supuși Hunilor, iară Romanii în sensul strâns, erau Romanii încă domnitori în imperiul răsăriten și apusen.

Un literat străin, ce pörtă numai un pic de simț de onestitate în inima sa; ce are minte cât de puțină pentru de a pricepe ceva din istoriă, despre Ausonii din Dacia, nu pôte scrie altcum, decum e ênsași istoria.

¹ Prudentius Aurelius Clemens născut 350, mort 410 d. Cr. poet roman creștin în Liber Peristephanon, istoria martirilor, lib. I contra Symmacum: Martyris ante fores Bruti fasceis ambit et Ausoniam Christo inclinare securim. Fasces (jorđi, băte, de regulă de ulm, legate în curele purtau lictorii, cari mergeau înaintea consulilor; cu jorđile bătea pe judecați; securca eră băgată și legată în fascii și cu securca tăiau capul celui judecat la mörte. Aci e vorba de Brut.

² Laurentius L. I. născut la 490 d. Cr. în Lydia a scris «De initiis rei publicae romanae» a fost dirigător mare în Constantinopole și poet; edițiunea Roeth p. 13. După Grotefend partic. VIII p. 5.

³ Eusthatius a comentat opul Periegesis (Ora maritima) al lui Dionisie Periegetul, geograf în seculul al 3 le d. Cr. la pag. 78. După Grotefend I. c.

⁴ Ephraemii monachi Imperatorum et patriarcharum recens. Edițiunea lui Imanuel Bekker în Bona 1834 cu text grec și traducere latină în versuri. În textul grec e Ausoni, în traducere mai în tot locul e: Romani. Vers 66. iar la vers 149. Iulian Didie a răpit sceptrul imperiului ausonic. Vers. 463. Séu fu Auson séu barbar. Vers. 750. Sub mandatul împăratului ausonic. V. 1359. Heraclie a recreat imperiul mare al Ausonilor. Asemene la V. 2510, 3026, 7503. Autorul chiar și imperiul bizantin din timpul seu, când eră grecisat, încă îl numeșce ausonic.

⁵ Ephraemic vers 801. στέφει βασιλέα τε της Ρωμαίουσ, adecă te fac domnul imperiului roman. Vers 2454. au încurs prin țările romane; V. 4526. Mai mulți din Romani au cădat.

d) Studiul scriitorilor Români asupra Ausonilor din Dacia.

Petru Maior¹ citéză din Priscu tectul când Zercon comediantul după prânđ întră în sală și «amestecând acuș limba Ausonilor, acuș a Gothilor, acuș a Hunnilor, pe toți i-a umplut de bucurie».

Petru Maior apoi esplică: »De unde urméză, că Attila și boierii lui au șciut rumâneșce, pentru că Attila și toți ceialalți Hunni de pe timpul acesta de obște erau născuți în Dacia și acolo au crescut între Români. De unde și aceea urméză, că mare mulțime de Romani în ăilele acele erau în Dacia, și cu mult mai mulți erau acolo Romanii decât barbarii; pentru că nu némul cel mult s'a lăsat a invetă limba némului celui puțin, ci cel mai puțin a celui mai mult».

Aceea e adevărat, că generațiunea Hunnilor de pe timpul lui Attila, partea mai mare s'a născut în Dacia, Panonnia etc., căci Hunnii s'au arătat în Dacia la an. 374 d. Cr. Priscu a fost la ei la an. 448 d. Cr., deci trecând 74 de ani dela curerirea Daciei, și astfel e adevărat și aceea, că mulți Hunni au putut invetă limba ausonică séu rumâneșcă în Dacia; dar aci nu e vorba numai de Zerchon, că a amestecat trei limbi în declarațiunile sale, ci de aceea, că Priscu, mai înainte de a se întâlni cu Edecon, a ađiut poporul vorbind hunnice, gothice și ausonice, și ridică pe Ausoni—(deci popor), că acestia au amestecare séu însoțire cu Romanii, domnii imperiului Oriental.²

Teodor Aaron, ca să întregescă opul lui P. Maior,³ citéză din Priscu și scena, când Priscu s'a preumblat pe lângă murii casei lui Onegesius și s'a întâlnit cu grecul, și dice: «Priscu prin Ausoni a înțeles pe Romanii, cari pe acel timp locuiau în Dacia, supuși lui Attila. Și cumcă prin Ausoni, Priscu nu a înțeles alt popor; fără pe Romanii, cari locuiau dincóce de Dunăre, prin Moldova, Țera româneșcă, Ardeal, Bănat: mai întieu arată ênsuș, numele Auson, care atâta însemnă cât: Roman, Latin, Ital (vedei la Ovidius, Virgilius și alții); așă le dice Priscu Romanilor din Scythia, Ausonii, ca să-i deschilinescă de Romanii răsăritului, pe cari totdauna îi numeșce: Romaious, și de Romanii apuseni (Romaious hesperious); așă dară lămurit lucru este, că Priscu, prin Ausoni a înțeles pe Romani. Prin Romanii, pe cari îi chiamă Ausoni, Priscu nu a putut înțeleg pe alți locuitori, séu alt popor roman, fără pe ênsuș acei Romani, cari erau sub împărăția lui Attila, în Dacia lui Traian, lucit se vede de acolo, că Priscu vorbeșce oblu despre acei locuitori, cari atunci eră în Dacia, supuși lui Attila».

Vasilie Maniu atinge datul istoric și dice: «Romanii aceia locuiau pe timpul Gothilor, Alanilor, Taisalilor — la gura Dunării sub nume de Ausoni. (Ast-

¹ Din scrierile lui Petru Maior, Budapeșta 1883. pag. 58. P. M. a tradus: Și a mestecă acum, cuvinte ausoniceșci, adecă: italiensci séu lătinesci. Apoi pag. 61. Nu me îndoiesc că Priscu prin limba Ausonilor a înțeles limba latinescă cea poporală; prin limba cea latinescă a vrut să însemne limba latinescă cea gramaticeseă, séu invetată. — Dar eu sub trei am arătat, că Priscu în tectul original spune că barbarul la mésză a vorbit ausoniceșce, și că în traducerea latină, din sciință e pusă: limba latină.

² Mathias Bel, Attila et Prisco Rhetore la § 14. pag. 47. face nota: Quam (linguam romanam séu latinam) non potuerunt non addidicisse Hunni, qum bello în Italia administrato, tum requictis occasionibus aliis. Adecă: nu puteau Hunnii, ca să nu fie invetată limba romană așă când au purtat răsboiu în Italia, precum cu alte ocașuni în timp de pace.

³ Teodor Aaron. Scurtă apendice la Istoria lui Petru Maior, Buda 1828. pag. 24, și mai ni jos, la pag. 30.

fel li se numia limba lor chiar și pe timpul Hunnilor.) Iară in alt loc: «Românii se numiau Ausoni, nume de portat din Italia și respective a unei țeri italice, din care fură rădicate coloniile traiane, ce descălecară in Dacia.¹

AT. M. MARIENESCU.

C a d . . .

A căduț din teiu o frunză,
Ai luat-o 'nct de jos —
Se părea că 'n a ta fii,
E un farmec dureros.

Prins de-o grea melancolie,
Curg din ochii mei nebuni
Lacrimi, in lungi șiróe . . .
Unde ești să le aduni?!

ILIE IGHEL.

Pernița minunată.

De Dubut de Laforest.

Când pe la trei ciasuri de diminéță, baronul Gustav Monistrol se întórse acasă, erá vesel ca un nuntaș.

Felix, feciorul, indrásni:

— Domnul baron, pare fórte mulțumit?

— Fórte mulțumit! . . . Du-te de te culcă!

Când remase singur tinerul baron, des făcu o hârtie subțirică plină cu păr de femea. Erá de tóte culorile, 'negru, blond, castanșu și roș.

Luá pèrul cu degetul cel mare și arătătorul, se uitá la dènsul la lumina lampi, zimbindu-i dulce.

Apoi, Gustav deschise un sertar căptușit cu atlas roș, luá de acolo o pernița de dantile scumpe și albe, brodatá cu armele lui, și de unde sburá mii de probe de păr de femea. El le esaminá, le mirosi, le sárutá adăugând cea din urmă decoltá o comóră. Dar vai! dantelele remáneau intinse, căci trebuia pèr mult, ca să umfle chiar o pernă modestă.

— Nici odată n'am să am destul borboros el posomorit. Décă aș încercá-o?

Monistrol se împotrivi ispitei, și după ce se culcă se gândi la mijlócele deosebite, prin care ar puté să-și completeze pernița cucónelor.

Bietul Gustav! el care mai înainte erá așá de vesel, de bine-voitor, se intristá de un gând persecutor! Nu-l mai vedeai la club, nu se mai ducea pe la prieteni; și se ducea dela bruná la blondá, numai ca să capete pèr.

Oh! meșteșugul de urmáritor! Ce de máhniri! Ce de insulte? Ce griji.

Diua Monistrol umblá prin cafenele și bèrèrff; căpétá dela cucóna dela contuar și dela domnișóre câte un fir de pèr de pomaná; séra se ținea de omnibusuri, rugá pe o călétóre: Dómná, un fir de pèr, un fricel? Apoi spioná eșirile dela práváli, spunea iar vecinica lui

rugá, ascultá ocările ucenicelor, amenințările lucrátórelor, insultele stápânelor și binecuvéntá cel mai mic dar.

Apoi, nóptea, imbrăcat in negru, se ducea prin culisele teatrului, și dela Odeon până la Operá, cerea dela tóte actrițele și jucátórele câte un fricel de pèr. Incepeau să ridá de el, să-l puie pe góná. «Lasá-ne in pacer. . . Cautá-ți de drum. . . Ați mai poment așá ceva? . . . e idiot animalul ástal. . .»

Dar mai totdauna întâlneá vre-un pèr mărinos, și Gustav ducea inainte bucuroș drumul seu de speranță.

La Eden Teatre, la Elisée Montmartre, la Moulin Ronge, la Casino de Paris, la Folies Bergère, la Montagnes Russes, rețetele erau mai ușóre; multe din călărețe și actrițe îi dăruiau bucuroș câte o probă din pèrul lor, bietului Monistrol și Monistrol își isprăvia recolta in birturile de nópte.

— Mai vrei unul? întrebá o indrásnéță.

— Mulțumesc, domnișóră. Nu iau mai mult de un fir dela aceeaș femea! respundea cinstit stringétorul de pèr.

Mai intèiu Gustav avú indrásnéla să-și indrepteze coterea dómnelor din societatea lui, in timpul vre-unui *five o'clock* séu la a unui bal: fete vesele, aristocrate séu burgheze, îi făcurá pomaná, apoi gurile rele îl scóserá de prin salóne.

— Dómná, un fir de pèr, me rog?

— Ești nebun.

— Domnișóră, ve rog?

— La Sainte-Annel!

— La Charenton!

Cu tóte încercările astea Monistrol ținea sémá de recoltele sale de și de nópte, și se mândria cu șase-deci de mii noue sute de fire de pèr. Închá vre-o cincideci de mii, și pernița umplută cu o sutá de mii noue sute unspredece de fire de pèr (aducénd aminte de tot atâtea femea deosebite) îl va lásá să-și odihnéscá capul lui greoiu.

Tot ca și sáracii de pe marginea mării care se mulțumesc cu saltele de varechs, și precum țeranii din Limousin și Perigord umplu 'mindirele cu frunțe de păpușoiu, — astfel, Gustav nu voiá să șcie și desprețuia perna de puf. Nici puf de gască, nici pèr de mătá . . . dar o pernă de pèr femeesc!

De ce, póte veți întrebá, nu se indreptá la cófeorii de femea? ar fi găsit códe și peruci întregi!

— Ei nu! Gustav dá o putere pèrului smuls de proprietară, și trimise să puie urmátorul anunț la pagina patra dela jurnale.

»In fața bătăilor de joc parisiane și visitele politiei de moravuri, baronul Monistrol a trebuit să se espartrieze, să se ducá prin Londra, Amsterdam, Venetia, Viena, Sf. Petersburg, Suedia și Norvegia.»

Dupá trei ani de călétorie, colecționarul a adus la Paris pernița lui minunată.

Salut pe baronul Gustav! dórme, visézá pe cele optzeci și patru de mii de ființe pe care nu le-a avut, dar care fiecare i-a dat ceva dintr'ensele. Íși spune, că viața nu-i decât ilusie, sofisme, — cá miile acestea de femea vor îmbètráni, și el de asemenea, dar pèrul remáne neatins.

Salut, de trei ori salut pe baronul Gustav.

Nu cunosc om mai fericit . . .

Dórme, visézá . . . Ingrigeșce de pernița femea! o desmèrdá, o sárutá plin de codiri și rușini a un indrágostit insurat.

Priviți, ascultați: dórme, visézá pe pernița minunată; — dórme, visézá, șopteșce:

— Haide, dráguțelor!

L. V.

¹ Vasilie Maniu in Disertațiune istorică critică: Timișóra 1857 la pag. 451 și 454; George Șincai in Chronica Románilor și A. Treboniu Laurian in Istoria Románilor, Iași 1853, — precum ș. P. B. Hașdèu in Istotia critică a Románilor, București 1874 nu ating nimica despre Ausonii din Dacia.

LULÉUA LUI PĂCALĂ.

— Tragedie în 5 acte și un tablou. —

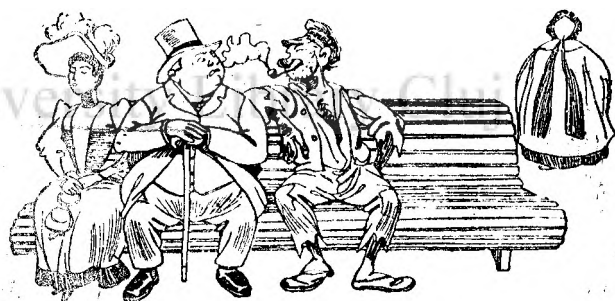
Actul I. — *Păcală* (din depărtare): Ah! cum aș mai trage un somn coala, la umbră!... (pausă.) Cum dracu să-i alung pe toți dobitocii ăia cari s'au așezat pe bancă? (se gândește adânc.)

Actul II. — (Pe colțul băncii.) Încă două trei fumuri zdravene, și-i gata!

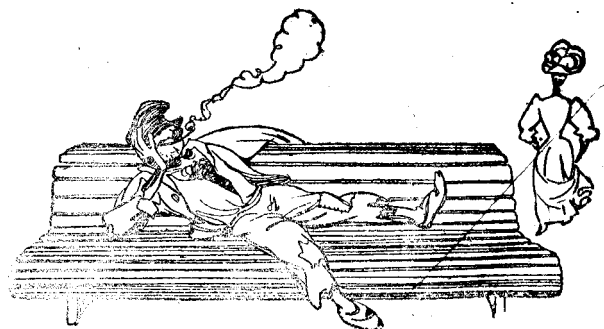
Actul III. — (Pe bancă) M'o fi injurând el în gând, dar ce-mi pasă, decă eu nu aud nimic! — Acum pe doică, tizule! (fumează cu entuziasm.)

Actul IV. — (Cu mulțumire.) Merge bine!.. Un val de fum încă, și burduful meu plcă strănutând.

Actul V. — (Cu incredere.) Să mai reglez pe mititica și apoi...

Tablou. — !?!

Ce este amorul.

Al doile sufragiu universal al «Familiei», anunțat în nr. 45, a avut următorul rezultat:

Ce e amorul

Dar cum să 'ncerc eu să descriu
Cu vorbe dulci frumosul sóre,
Când sufletul meu e pustiu
De rađa lui încălditoare!

O, sóre, prea ești tu sgârcit,
Ce vrei cu rađeale-ți senine,
Când pentru chipul teu iubit
Atâta dor hrănesc în mine?

O rađa numai de-ai voi
Să verși în sufletul meu, dragă,
Și 'n cânteci dulci voi povestí
Amorul teu vieță 'ntrégă.

Dar astă dată n'am răspuns
La vorba dulce ce-i amorul,
De dor mi-i sufletul pētruns,
El nu cunóșce numai dorul.

Elena din Ardeal.

Amorul e cǎlătoría inimii, a cǎrei început e prea frumoasă și interesantă, iar finea adeseori neplăcută și urită.

Elisabeta Bolianțiu

Ce este amorul?

Ađi fiecare româncă simte un amor cald, amorul de nēm.

Amorul e vieța! Vieța se jertfește pentru lege și limbă, ceea ce avem noi mai scump pe terenul nostru național.

Vióra Magdu.

Ce este amorul? Amorul este un fenomen ce se naște și se stinge, ca și când nici nu ar fi fost.

Constanța Coloja.

Ce e amorul? Amorul e un arc sângerător, ca re a pētruns inimile a doue ființe, a cǎror durere cu mii de lacrimi nu se póte vindecá.

Ana Ilieșiu.

Amorul este asemenea unui magnet atrăgător, care se află în inimile ambelor secse omenești.

Lița Claus.

Eu, cerēdu-mi scusele, pentru că ve mărturisesc, că fiind tiner, am suferit de acest morb și numai acela, care a suferit, póte ca să-i dea o adevărată esplicare. La întrebare pusă, eu ve dau acest răspuns: «Dintre toate pasiunile, amorul e care strică mai mult rațiunea, el pune sufletul în neorēnduieală și-l face să sevrēșcă cele mai mari greșeli. Nu este mai nici o deosebire în-

tre un amant și un nebun, faptele unuia au multă asemănare cu ale celuilalt; căci pe când nebunia tulbură sipiritul, pe atunci amorul totodată e un fel de comerțiu furtuos, care se termină totdeauna prin bancrotare; și tocmai persóna, care a bancrotat e desonorată».

Stefan Farcăș.

Amorul este un foc, de care apropiindu-te cu ne precauțiune, te arđi.

El atrage în lațurile sale focóse pe cel neespert, și-l arde; intocmai ca lumina amăgitoare, aripele bietului fluturaș.

«Moro-Sfórza».

Amorul pentru unii e raiul pe pământ, pentru alții e ęnsuș iadul; pentru unii e culmea fericirii, pentru alții iarăș e căusatorul celor mai mari suferinți, după cum iubește cineva și e iubit, séu iubește fără speranță.

Valeriu Moldovean

Amorul e un maximum de simpatie.

Fidelio.

Amorul ce-i ?

1.

E un copil
Al cǎrui joc te 'n móie . . .
Odată-i blând, odată-i dǎrz :
Un foc grozav de — pae !

2.

Dar și fecioră-l poți numi
Cu plete lungi, bălae,
Ce pórtă sufletele 'n braț-
Cum pórtă marea-o nae.

3.

Ea te orbește cât nu veđi
În lume decât una,
Și de-ar fi demon, tu o cređi
Mai sfântă decât luna.

4.

Adesea, se preface 'n «lung
«Prilegiu pentru durere»
Și e grozav când frânele-i
Le ține vre-o muere . . .

5.

Scurt, amorul e instinct
Ce nu se póte scrie,
Opoftă după ochi și pe pt . . .
— Curat o nebunie!

Petrea dela Cluș.

D. C. Butculescu.

În nr. 46 am promis a reveni asupra biografiei dlui Butculescu, decă voi fi norocos a obține datele trebuitoare.

La stăruințele mele, în loc de răspuns, am primit următoarea frumoasă scrisóre:

Bucureșă, 19 nov. 1894.

Amice, domnule . . .

Ca să dau răspunsul atât de adăstat, la epistola

dvăstre prin care îmi cereți să ve dau notițe despre viața mea, ar fi prea lung, ca să înșir aici, ce am lucrat pentru țera mea, pe care o iubesc cu arderea oricărui cetățean de bine cugetător.

Nu o iubesc, numai fiind că m'am născut în ea, o iubesc fiind că găsesc într'ênsa scumpa și duiosa amintire a părinților și străbunilor mei, preșerată prețutindenea pe acest pământ, plămădit cu sângele lor generos.

O iubesc ca tată, ca mamă, ca credință, ca soție, ca copil, ca avere părintească.

O iubesc, fiind că o iubesc: bogată séu săracă, plăcută séu neplăcută, frumoasă séu urită, cultă séu incultă.

O iubesc în fine, pentru că e patria și matrea mea.

Vedeți dar că or-ce merite aș avé, nu pot fi ale mele; fiind că ele s'au produs prin mijlocirea mediului și impregiurărilor, în cari trăesc și inspirațiunei provenite din aceste condițiuni, la cari a fost supus întru realizarea faptelor mele.

Dacă pe calea, ce am apucat, am lucrat și produs ceva pentru binele țerii mele, înainte de alții, cauza este, că eu am venit înaintea lor; dar acesta nu este o dovadă că și aceia, dacă ar fi venit totodată cu mine, n'ar fi putut cugetă și făptui, ca și mine, pôte și mai bine, decât mine.

Cugetând astfel, și nici nu pot cugetă altfel, munca mea este dar egală cu acelora, cari au muncit împreună cu mine la realizarea unui ideal și de aceea, nici nu pot ambiționă nimic, nici reclamă dela cineva vre-o răsplată cetățenească, printr'o faimă vanitōsă.

Dacă concetățenii mei, adecă cei din familia mea cea mare, cred că am făcut un bine, apoi acel bine nu l'am făcut, ca să fiu răsplătit. Binele nu pôte fi răsplătit cu nimic, adeseori nici chiar cu recunoștință; căci binele are și el cuget, inimă și gură, și când grăește el, nici o limbă și nici un condeiu din lume nu pôte nici exprimă nici scrie, cât șcie și cât pôte el. Răsplata lui este efectul dorit și simțit.

Ori efectul dorit pôte să se respândescă asupra persoanei și s'o pētrundă, dar nu să transforme în persoană; fiind că persoană dispăre, iar binele nu.

De aceea binele e capitalul tuturor și al nimenui.

Resultă din câte enunciai până aci, că dacă am început a face un bine, nu trebuie să fie turburat în acțiunea și evoluțiunea lui pacnică, liniștită, printr'o manifestațiune vanitōsă, care ar puté zădărnici efectul dorit.

Termin etc.

D. C. Butculescu m. p.

Cuprinsul scrisorii este atât de elocvent, încât nu am să adaug multe.

Din ea veți modestia bărbatului devotat unui ideal măreț, veți un profund cugetător, dar totodată veți pe patriotul inflăcărât, care își iubește țera și némul mai pe sus de tōte.

Astfel de modele de fii devotați, doresc să aibă mulți poporul român.

MOȘUL

E nedemn de un cinstit ca să se servescă de resursele unei prietenii, care e pe sfērșite, pentru a satisface o ură care începe.

*

Dese-ori recunoșcem mai curēnd meritele unui necunoscut, decât acelea ale unui prieten.

Ilustrațiunile din nr. acesta.

D. Bolintineanu. Este bine și cuviincinos s'aprimem din când în când făclie memoriei bărbatilor mari reposați. Usăm dar de publicarea ediției a doua a scrierilor poetului Bolintineanu și ilustrăm pagina de frunte a foii nōstre cu portretul seu.

D. Bolintineanu, unul din cei mai mari și mai simpatici poeți ai nōstri, care după o carieră strălucită, a murit în miserie, s'a născut la 1826 în satul Bolintin aprōpe de București, din o familie boerescă. A studiat la București în colegiul Sf. Sava și intră în funcțiune la ministeriu.

Încă atunci publică niște poesii prin diare care atraseră atențiunea publicului. Stefan Goleșcu și alți boeri, vedēndu-i talentul, îl trimiseră la Paris, ca să-și completeze studiile; de acolo se rentōrse în 1848 și scōse un diar republican intitulat «Poporul Suveran».

După restabilirea ordinii emigră în Franța împreună cu frații Golești, Brătianu, Rosetti și alții; de acolo trecu în Turcia, de unde s'a întors la 1855. Sub Cuza a fost și ministru de culte, apoi s'a retras în viața privată, ocupându-se numai de literatură.

Bolintineanu a scris poesii multe, dintre care mai cu sēmă baladele i-au făcut un nume mare. O culegere din scrierile sale poetice s'au publicat și în limba engleză, iar alta în cea franceză.

A scris și vr'o 10—15 piese teatrale, cele mai multe drame istorice, dar abia una două din ele s'au putut represintă pe scenă.

Asemenea a publicat și o eposă «Traianida» care inse n'a avut succesul dorit.

Romanele sale: «Mandea» mai bine.

Fată din Salzburg.

șosează o fată din Salzburg, în poporal, gătită frumos, cu carte și gaciuni în mână, ea se duce la biserică.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Poesiile lui Petrino. Bucovina pân' acuma a avut un singur poet, pe D. Petrino. Poesiile lui revērsă un farmec ce ne intimpină numai la adevērații poeți. Dulce și armonios, D. Petrino stă mai aprōpe de V. Alexandri, de care se depărtēză numai prin iniurirea lui Alfred de Musset ce se observă mai cu sēmă în poemelile sale Raul și la Gura sobei. Cetite cu plăcere, poesiiile lui nu s'au mai găsit prin librării. Acuma librăria frații Șaraga din Iași a publicat în colecțiunea sa de câte 1 leu o nouă ediție a poesiiilor lui D. Petrino. Broșura, care se vinde cu 1 leu, pōrtă titlul «Poeme» și precedată, în loc de prefață, de niște Suveneri de G. Șion care caracterizează pe tinerul și nefericitul poet, pe care morțea ni l'a răpit atât de timpuriu spre paguba literaturii române. Credem că publicul va sprigină cu căldură această nouă ediție, poporală și foarte ieftină.

Din viața militară. Dl Anton Bacalbașa, unul din redactorii diarului «Adevērul» dela București, a publicat de curēnd acolo un mic volum de nuvlee sub titlul pe care îl puserăm în fruntea acestor rēnduri. Diarist abil, dl Anton Bacalbașa, în timp din urmă a luat parte fōrte activă în discuțiunea despre artă, pusă la ordinea zilei de câteva reviste și diare din București și Iași; iar în anul trecut a debutat cu un volum de

nuvele sub titlul »Moș Téca«, care a avut un succes neobicit de mare în literatura noastră. Volumul prezent, credem că asemenea va fi primit cu căldură, căci e scris bine. Autorul reprezintă viața reală, fără inse d'a devini obscen. De aceea ne mirăm cum i-a putut scăpa din condei o frază ca cea de pe pagina 54. Prețul 2 lei 50 bani.

Academia Română aduce viile sale mulțumiri dlui Ioan Pușcariu, fost membru la Curtea de casație din Budapesta, membru onorar al Academiei, pentru o colecție de 1505 documente istorice, copiate parte în tregi, parte în estras, din arhivele Transilvaniei, colecțiune pe care a binevoit a o dăruți pentru colecțiunile istorice ale Academiei și care este legată în 3 volume în 8°.

Conferințele dela Ateneul din București. Programul seriei întâi a conferințelor ce se vor ține anul acesta la Ateneu, este următorul: Duminecă 4 decembrie, 8 jum. ore séra. C. Esarcu: Discurs de deschidere. Desoperirea bustului generalului Florescu. Ionescu-Gion: Generalul Florescu. Duminecă 11 decembrie, 8 jum. ore séra. B. P. Hașdeu: Elementul militar în istoria Românilor. Duminecă 18 decembrie, 8 jum. ore séra. Georgian: Domnia și resbóiele lui Ștefan-cel-mare din punctul de vedere al istoriei generale. Duminecă 8 ianuarie 1895, 8 jum. ore séra. C. Erbiceanu: Religiunea în luptele Românilor. Duminecă 15 ianuarie, 8 jum. ore séra.

N. Șa: Basta și Mihaiu Vitézul. Duminecă 22 ianuarie, 8 jum. ore séra. Chebapcea: Vechile aședămintele nănilor. Duminecă 29 ianuarie, 8 jum. ore séra.

n: Marea frescă istorică a palatului Ateneu-5 februarie, 8 jum. ore séra. Aug. Du-nta română în trecut și prezent. Duminecă 12 8 jum. ore séra. G. Adamescu: Viața militară în orului român. Duminecă 19 februarie, 8 jum. V. A. Urechia: Românii din secolul XVII dup. dicese inedit găsit de dl Esarcu la Roma. Duminec. 5 februarie 8 jum. ore séra. N. Ionescu: Resboiul Independinței. A doua serie de conferințe va începe imediat după ciclul conferințelor istorice și programul lor se va publică la timp.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Concert, teatru și bal în Oradea-mare. Tinerimea română din Oradea-mare arangéză concert împreunat cu dans la 31 ianuarie 1895 st. n. în sala cea mare a otelului »Arborele verde« pentru ajutorarea tinerimei studiose din loc. **Comitetul executiv:** Andrei Ille, drd Aureliu Lazar, Ioan Rațiu, Aureliu Valean, George Vodă. Arangeri: Teodor Burdan, Remus Chicin, Paul Chirilovici, Iuliu Costea, Aureliu Crișan, George Dogariu, George Drimba, Augustin Ferențiu, Emiliu Fildan, Constantin Manea, Vicențiu Marcovici, Mihaiu Marcus, Salvator Mihali, Aureliu Petruțiu, Aureliu Pinția, Ștefan Rozvan, Traian Șincai, Aureliu Szabó, Ioan Vașadi. Inceputul la 7^{1/2} ore séra. Prețul de intrare pentru persoană 2 fl, pentru familie 5 fl. Suprasolvirile generose se primesc cu mulțumită la adresa cassarului Ioan Rațiu (Kófaragó-utcza 858. sz.) și se vor cvită pe calea publicității. În pausă se va jucă »Călușorul« și »Bătuta«. — **Programa:** 1. »Marș«, de A. Glogovean, cântat de cor. 2. »Pohod na Sibyr«, poezie de V. Alecsandri, declamată de dșóra Marióra Erdélyi. 3. »O séră în reuniunea de cântări din Ștregărești«, scenă comică pentru 5 voci bărbătești cu acompania-

ment de pian de G. Heinze, executată de a) Ioan Rațiu, tenor I, b) Constantin Manea tenor II, c) Aureliu Crișan bass I, d) Aureliu Valean bass II, e) Remus Chicin bariton, — dirigent, și acompaniată de dómna Aurelia Pap născ. Cosma. 4. »Vespasian și Papinian«, dialog de Iacob Negruzzi, declamat de George Vodă și Emiliu Fildan. 5. a) »Steluța«, de Fritz Spindler. b) »Faust«, vals paraphrase brillante de A. Jaell, executate pe pian de dșóra Delia Marienescu. — »Sărăcie Lucie«, comedie populară cu cântece într'un act de Iosif Vulcan. **Persónele:** Sivu Iernila, epitrop, Emiliu Fildan; Veselina, fata lui, dșóra Veturia Palade; Iota, cărăuș, George Vodă; Trăila Liliac, fecior holteiu, Ioan Rațiu; Viliga, nebunul satului, Remus Chicin; Sanda, țigancă vrăjitoare, dșóra Marióra Zigre; O nevastă, dșóra Catița Clintoc; Altă nevastă, dșóra Ana Șfurlea; O fată, dșóra Mărióra Marcus, Altă fată, dșóra Lucreția Zigre; Un fecior, Andrei Ille; Al doilea fecior, Salvator Mihali; Al treilea fecior, Aureliu Szabó.

Reprezentăție teatrală la Bistrița. Cetim în »Minerva«, că a doua reprezentăție a piesei »Sărăcie Lucie« de Iosif Vulcan, dată la Bistrița de tinerimea economilor români de acolo, a avut un succes escelent. Dintre diletanți s'au distins talentata și cunoscuta tineră Susana Sângeorzan, frumoasă și modesta copilă Maria Cristureanu, apoi tinerii: Pavel Botcar, Ioan Bucur, Mitru Grecu și Mitru Rusu. Toți diletanții purtau frumosul port românesc de pe Valea-Bistriței.

Concert și joc în Bazoș. Tinerimea gr. or. română din comuna Bazoș invită la concertul împreunat cu dans ce-l va arangia în séra șilei de 26 decembrie n. a. c. sub conducerea dlui invțător Aureliu Badescu. **Programa:** 1. Serenadă de C. G. Porumbescu; 2. »Taci bărbate« cor cvartet de I. Vidu; 3. »Insuratul pentru zestre«, poezie de Epure, declamată de N. Cloambescu; 4. »Vino leleo«, cor cvartet de I. Vidu; 5. »Moș Martin«, poezie de Grozescu, declamată de I. Jugariu. 6. »Nușca la fântână«, cor micș de V. Magdu. 7. »Bobocel și inele«, cor cvartet de I. Vidu; 8. »Puiculită«, poezie de Epure, declamată de C. Iacob; 9. »Diua scade«, cor cvartet; 10. »Cisla«, cor cvartet de C. G. Porumbescu.

Reprezentății teatrale în Cernăuți. Cetim în »Gazeta Bucovinei« că un comitet al Societății dómnelor române din Bucovina, compus din dnele: E. d. Popovici, M. de Grigorcea, S. Slенаeovici, O. Morariu, Agripina de Onciul, împreună cu un comitet al societății academice »Junimea« s'au înțeles a oferit publicului bucovinean distrageri teatrale plăcute și pentru sezonul viitor al carnevalului.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Știri bisericești și școlare. In. Pr. Ssa dr. Victor Mihályi, noul mitropolit de Blaș, făcând formalitățile obicnuite la nunciatura din Viena, s'a întors la Budapesta, unde a luat parte la conferința episcopescă. — **Dl Virgil Sotropa** a făcut la universitatea din Cluș censură de profesor.

Din istoria diecesei Blașului. Din incidentul numirii noului arhiepiscop și mitropolit la Blaș, diarul »Unirea« de acolo publică niște schițe interesante din istoria scaunului arhieresc. Următorul lui Teofil, sub care s'a făcut unirea, a fost Atanasiu I Anghel de Ciugud, care a continuat actul unirii cu biserica română și l'a complinit în sinodul din 4 septembrie 1700,

apoi ca mitropolit unit și-a guvernat biserica până la 1714 Următorul lui a fost Ioan Pataki (1716—1725.) Sub el scaunul episcopesc s'a mutat din Alba-Iulia la Făgăraș și a obținut dela împăratul Carol VI dominiile dela Gherla și Sâmbăta-de-jos în Țera Oltului. Ioan Inocențiu Klain (1729—1751) a mijlocit mutarea reședinței dela Făgăraș la Blaș și schimbarea dominiului episcopesc dela Gherla și Sâmbăta-de-jos cu cel dela Blaș. El a întemeiat și mănăstirea basilicilor din Blaș și a început să zidescă școlile de acolo; dar n'a avut fericirea să le vedă terminate, căci în urmarea intrigelor politice a trebuit să-și părăsească scaunul arhieresc și patria și a murit în exiliu la Roma. Arhiepiscopul Petru Pavel Aron de Bistra (1751—1764) a vădit deschiderea școlilor din Blaș, el a cumpărat și domeniul dela Cut și a întemeiat tipografia seminarială. Atanasie Rednic (1764—1772) a organizat seminarul teologic arhidieceșan și a terminat zidirea catedralei. Grigoriu Maior (1772—1782) a înființat pentru tinerime beneficiul de pâine. Ioan Bob (1782—1830) a făcut multe fundațiuni. Ioan Lemeni (1832—1848) a adaptat biserica catedrală și a făcut mult pentru a da avânt învățământului. Următorii lui au fost Alesandru Șterca Șuluțiu (1852—1867) sub care s'a reactivat mitropolia, și Ioan Vancea (1868—1892) a cărui activitate e de obște cunoscută.

Memorandul preoțimei gr. or. din Bucovina.

În rândurile preoțimei gr. or. din Bucovina s'a pornit încă în anul trecut o mișcare pentru îmbunătățirea sôrțetei sale. Atunci s'a ales un comitet care să redacteze un memorandum care să se prezinte Majestății Sale. Memorandul terminat, comitetul s'a adunat în săptămâna trecută la Cernăuți și l'a adoptat în unanimitate. Apoi s'a ales o deputațiune care să-l ducă la împărat; deputațiunea s'a compus din protopresbiterii George Balmoș, Isidor Martinovici, Ioan Hostiuc, Emilian cav. de Bejan și cooperatorul Ioan Dorofteiu.

C E E . . O U ?

Hymen. Dl. *Stefan Domocoș*, teolog absolvent din Bratca, s'a cununat cu dșora Emilia Pop în Stârci. — *Dl. Alessiu Balint*, notar cercual în Șimșna, s'a cununat cu dșora Aurelia Petringel în Bistrița.

Sciri personale. *Dna Henrieta Sihleanu*, presidenta societății domnișoarelor din București, a petrecut zilele acestea la Sibiiu și la Brașov, pentru a lua în primire obiectele menite loteriei ce se va aranja la București în folosul condamnaților noștri; pretotindene dna Sihleanu a avut o primire foarte cordială. — *Dl. dr. Ioan Rațiu* este suspendat de Curia din Budapeșta d'a pute funcționa ca avocat, pe timpul osândei sale. — *Dl. dr. Zosim Chirtop*, care a făcut de curând censură de avocat, și-a deschis cancelăria în Câmpeni. — *Dl. Georgiu Dănila*, primarul Hunedorei, a fost decorat cu crucea de cavalier al ordinului Francisc Iosif.

Prelegeri publice. *La Sibiiu* în duminica trecută dl. *Dominic Rațiu*, funcționar la »Albina«, a cetit lucrarea sa despre »Desvoltarea afacerilor de bancă și a băncilor până în secolul al 17-lea«; iar mâine duminică la 23 l. c. dl. *director și profesor la școla de fete* va vorbi despre »Baladă și Romantă«. — *La Blaș* asemenea s'a început un ciclu pe conferințe, arangiată de Reuniunea femeilor, primul a fost dl. *S. P. Radu*, care la 18 l.

c. a cetit »Schite din cultura și educațiunea Romanilor«.

Noul proces al părintelui Lucaciu. Se știe că în toamna trecută tribunalul din Sătmar condamnase pe părintele Lucaciu într'un proces de calumnie. Tabla reg. din Dobrițin, la recursul condamnatului, a cassat sentința, pentru motivul că președintele nu l'a lăsat să vorbească românește. În contra cassării, procurorul a recurs la Curie, care în zilele trecute a respins recursul. Astfel tribunalul din Sătmar în curând are să țină pertractare nouă.

Negură politică a dispărut. Ministeriul Wekerle și-a dat dimisiunea, care a fost primită. Viitorul șef al cabinetului încă nu se știe; e înse pozitiv că Wekerle, Szilágyi și Hieronymi nu vor mai face parte din noul ministeriu.

Necrológe. *Mihail Sterie Dumba*, unul din șefii marelui case comerciale »Frații M. Dumba« din Viena, fratele dlui Nicolae Dumba, membru în senatul imperial din Viena, a încetat din viață în săptămâna trecută. — *Liviu Andrei Micu*, fiul dlui dr. Andrei Micu, avocat în Făgăraș, a murit în etate fragedă.

OGLINDA LUMEI.

Logodnă românească la Paris. Cetim în »Figaro«: Prințul Barbu Știrbei s'a logodit cu verișóra sa, prințesa Nădejde Bibescu. Mirésa este nepóta de fiu a prințului George Bibescu, hospodar ales al Valachiei, care domni dela 1845 și până la 1848 și muri la 1873 în urma unui teribil accident de trăsura, care aruncă în doliu înalta societate parisană, în mijlocul căreia prințul strălucia, incongiurat de simpatii. Mirele este nepot de frate al lui *Dimitrie Bibescu*, frate mai mare al hospodarului George, la alegerea căruia a contribuit mult și dela care primi succesiunea puterei.

Testamentul lui Verdi. Se scrie din Roma că marele și renumitul compositor italian Verdi și-a făcut zilele trecute testamentul. Prin acest testament el își lasă întreaga sa avere de peste 10 milioane pentru scopuri de bine-facere. Marele maestru spune în testament că după mórte averea lui să servescă de ajutor acelora cari i-au fost și lui în ajutor la succesul compozițiilor sale, adecă musicanților și cântăreților. Pentru aceștia, Verdi a decis să construască un asil care nu mai are päreche în lume. Pe o moșie a sa se va zidi un palat mărêț inzestrat cu salóne mari, în sfêșit cu tóte conforturile. În palat vor fi adăpostiți 200 de artiști rëmași, la bătrânețe, fără avere. În acest asil va fi teatru, bibliotecă, sală pentru concerte și tot felul de instrumente musicale, între cari și 50 de pianе cari vor sta la dispoziția bătrânilor artiști adăpostiți în asil. Planurile de zidire sânt gata și clădirea se va începe cât mai curând. Verdi vré să fie de față la deschiderea festivă a asilului.

Calindarul săptămânei.

Duminica a 29-a după Rusalii, Ev. 11, dela Luca, c. 14, gl. 2, a inv. 5.

Țiua sêpt.	Calindarul vechiu	Călind. nou	Sórele.
Duminică	11. Păr. Daniil Stêlpn.	23 Dagobert	7 48 4 11
Luni	12. Păr. Spiridon	24 Adam și Eva	7 48 4 16
Mărti	13. Păr. Axentie	25 (f) Născ. Dni	7 49 4 15
Mercuri	14. SS. M. Tirs și Arion	26 (f) Mart. Stef.	7 49 4 14
Joi	15. SS. Elefterei	27 I. Ev.	7 46 4 13
Vineri	16. Prof. Ageu	28 Prun.	7 49 4 16
Sâmbătă	17. SS. Prof. Daniil	29 Ionat.	7 49 5 15